

Veto mot Jernbanepakke IV

I 2016 ble EUs jernbanepakke IV spikret ferdig i EU-parlamentet og Rådet. Samtlige av direktivene i pakken er av regjeringen ansett som EØS-relevante, noe som betyr at de er på vei inn i norsk lov. Det kommer til å få store konsekvenser for persontrafikken på norske jernbaner.

Hovedformålet med den fjerde jernbanepakken er å sikre fri konkurranse på europeiske jernbaner, noe som vil forplikte oss til å legge ut flere ansvarsområder knyttet til gods og persontrafikk på jernbane på anbud. Den typen oppstykkning av ansvar gir dårligere koordinering av tilbudet, ansvarspulverisering og høye kostnader knyttet til kontroll og rapportering. Erfaringene man har fra blant annet England og Sverige, hvor togtilbudet er preget av høye priser, kompliserte billettsystemer og et stort press på de ansattes rettigheter og gjeldende sikkerhetskrav, burde gjøre det klart at EUs frie flyt ikke hører hjemme i jernbanesektoren.

Vi har tradisjonelt hatt gode erfaringer med å tildele oppgaver knyttet til persontrafikk direkte til det statseide selskapet NSB. Dette vil gjennom EUs jernbanepakker ikke lengre være mulig. EU stiller i tillegg krav til at hvert enkelt anbud ikke skal omfatte strekninger på mer enn 33 % av togtrafikken, for å hindre at de europeiske statseide selskapene ikke skal få ansvar for en for stor del av markedet.

En sentral del av EUs jernbanepakker har omhandlet harmonisering av regelverk knyttet til infrastruktur, togmateriell og sikkerhetsregelverk, for å kunne gjøre det lettere for selskaper å drive tjenester i andre europeiske land. Denne typen harmonisering kan øke risikoen på norske jernbaner, da nasjonale forhold blir satt til sides. EUs "one size fits all"-tenkning kan få katastrofale følger for sikkerheten på norske jernbaner, da fjell og daler, samt ett røft klima ikke vil bli tatt hensyn til i tilstrekkelig grad.

I likhet med de tidligere jernbanepakkene er EUs jernbanepakke IV en svekkelse av folkestyret, og tvinger oss til å markedsrette jernbanepolitikken, uavhengig av hvilke partier som sitter med makten. Regjeringens jernbanereform som tilrettelegger for mye av det samme som jernbanepakke 4 er fullt mulig å reversere, dersom et flertall på Stortinget skulle ønske det. Å gå tilbake på bestemmelsene i EUs jernbanepakker er en langt tyngre prosess. Ungdom mot EU krever derfor at Stortinget bruker reservasjonsretten mot direktivene og forordningene i Jernbanepakke 4.